

ad fidelis populi utilitatem pertinebunt, ex eo loco, quo separatim hujus sacramenti vis, ac ratio continetur. Et vero dicitur hic panis noster, quia fidelium modo hominum est, id est eorum, qui charitatem cum fide conjungentes, pœnitentiæ sacramento sordes eluunt peccatorum; qui non dimittentés memoriam, se Dei filios esse, divinum sacramentum sumunt, et colunt, quanta maxima possunt sanctitate, ac veneratione. Quotidianus vero quamobrem dicatur, in promptu duplex ratio est: altera, quod in sacris Christianæ Ecclesiæ mysteriis, quotidie et offertur Deo, et datur pie, sancteque postulanti; altera, quod quotidie sumendus est, vel certe ita vivendum ut quotidie, quoad ejus fieri possit, digne sumere queamus. Audiant, qui contra sentiunt, nisi longo intervallo salutaribus his epulis animæ vesci non oportere, quid sanctus dicat Ambrosius: Si quotidianus est panis, cur post annum illum sumis¹.

18.

*Exitus
petitionis
Deo re-
linquen-
dus.*

SED in hac petitione ad illud præcipue cohortandi sunt fideles, ut, cum recte et consilium, et industriam suam posuerint in comparandis rebus vitæ necessariis, rei exitum Deo permittant, suumque desiderium ad ejus referant voluntatem, qui non dabit in æternum fluctuationem justo². Nam vel concedet Deus, quæ petuntur, et ita suum optatum consequentur; vel non concedet, et id erit certissimum argumentum, nec salutare illud esse, nec utile, quod piis a Deo negatur, cui magis curæ est de eorum salute, quam illis ipsis. Quem locum instruere poterunt, explicandis iis rationibus Parochi, quæ a sancto Augustino in epistola ad Probam præclare colliguntur.³

*Bona a
Deo ac-
cepta aliis
communi-
canda.*

Extremum illud erit in hujus tractatione petitionis, ut divites meminerint facultates suas, et copias Deo acceptas referre, cogitentque se idcirco illis bonis esse cumulos, ut illa distribuant indigentibus. In quam sententiam conveniunt, quæ in prima epistola ad Timotheum ab Apostolo disseruntur⁴: unde magnam vim Parochis petere licebit divinorum præceptorum ad hunc locum utiliter, ac salutariter illustrandum.

¹ De Sacram. lib. V, c. 4. — ² Ps. LIV, 23. — ³ Ep. CXXX, c. 14, n. 26. — ⁴ I. Tim. VI, 17.

Quinta petitio.

Et dimittè nobis debita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris.

CUM ita multa sint, quæ infinitam Dei potentiam, cum pari sapientia, ac bonitate conjunctam, significant, ut, quocumque oculos, cogitationemque converteris, certissima signa immensæ potestatis, ac benignitatis occurrant: nihil profecto est, quod summum ejus amorem, et admirabilem in nos charitatem magis declaret, quam inexplicabile mysterium Jesu Christi passionis, unde perennis ille fons ad eluendas peccatorum sordes erupit, quo perfundi, et expiari, Deo duce, ac largitore, exoptamus, cum illud ab eo petimus, Dimitte nobis debita nostra. Continet autem hæc petitio summam quamdam eorum bonorum, quibus per Jesum Christum cumulatum est humanum genus; id enim docuit Isaias: Dimittetur, inquit, iniquitas domui Jacob: et iste omnis fructus ut auferatur peccatum ejus.¹ Quod David etiam ostendit, beatos prædicans eos, qui salutarem illum fructum percipere potuerunt, his verbis: Beati, quorum remissæ sunt iniquitates.² Quare est accurate, ac diligenter Pastoribus hujus postulationis animadvertenda, et exponenda sententia, quam ad cælestem vitam consequendam tantum valere intelligimus. Ingredivimur autem novam precandi rationem; nam hæcenus a Deo non solum æterna, et spiritualia bona, sed caduca, et quæ ad hanc vitam pertinent, commoda petivimus: nunc vero mala deprecamur animæ, et corporis, et hujus, et sempiternæ vitæ.

1.

*In hac pe-
titione
summa
Dei erga
nos chari-
tas decla-
ratur.*

SED quoniam ad impetrandum, quod postulamus, requiritur recta postulandi ratio, quo modo affectos esse oporteat eos, qui Deum hoc orare velint, dicendum videtur. Monebunt igitur Parochi fidelem populum, primum necesse esse, ut is, qui ad hoc petendum velit accedere, suum ipse peccatum agnoscat; deinde, ut ejus sensu, ac dolore commoveatur: tum, ut sibi omnino persuadeat, Deum in hac esse voluntate, ut iis, qui peccaverunt, ita, ut diximus,

2.

*Ad objec-
tum hujus
petitionis
impetran-
dum dis-
positiones
necessa-
riæ sunt:
agnitio
peccato-*

XXVII. 9. — ² Ps. XXXI. 1.

rum, dolor, fiducia :

affectis, et comparatis ignoscat; ne forte acerbam delictorum recordationem, ac recognitionem illa veniæ desperatio consequatur, quæ olim Cain¹ et Judæ² animum occupavit, qui Deum modo vindicem, et ultorem, non etiam mitem, et misericordem, existimarunt. Ergo in hac petitione sic affecti simus, oportet, ut dolenter peccata nostra recognoscentes, ad Deum tamquam ad parentem, non quasi ad judicem confugiamus, a quo, non ut ex justitia nobiscum agat, sed ex misericordia, postulemus.

3.
ad peccata agnoscenda facile adducimur gravisima Dei in sacris litteris admonitione;

Facile autem adducemur, ut peccatum nostrum agnoscamus, si ipsum audierimus Deum nos in sacris litteris hujus rationis admonentem; est enim illud apud Davidem : Omnes declinaverunt, simul inutiles facti sunt : non est qui faciat bonum, non est usque ad unum³. In eamdem sententiam loquitur Salomon : Non est homo justus in terra, qui faciat bonum, et non peccet⁴. Quo illud etiam pertinet : Quis potest dicere : Mundum est cor meum, purus sum a peccato.⁵ Quod idem a sancto Joanne, ad deterrendos homines ab arrogantia, scriptum est : Si dixerimus, quoniam peccatum non habemus, ipsi nos seducimus, et veritas in nobis non est.⁶ Et a Hieremia : Dixisti : Absque peccato et innocens ego sum : et propterea avertatur furor tuus a me. Ecce ego iudicio contendam tecum, eo quod dixeris : Non peccavi.⁷ Quorum sententias omnium idem, qui eas illorum ore protulerat, Christus dominus, hoc petitionis præscripto confirmat, quo jubet nos delicta nostra confiteri; id enim secus interpretari prohibuit auctoritas Milevitani Concilii in hunc modum : Placuit, ut, quicumque verba ipsa Dominicæ orationis, ubi dicimus : Dimitte nobis debita nostra, ita vult a sanctis dici, ut humiliter, non veraciter hoc dicatur, anathema sit. Quis enim ferat orantem, et non hominibus, sed ipsi Domino mentientem, qui labiis sibi dicit, dimitti velle, et corde dicit, quæ sibi dimittantur debita, non habere?⁸

4.
ad dolorem excitemur consideratione;

Verum in necessaria recognitione peccatorum non est satis, illa leviter recordari; nam ut acerba nobis sit ea memoria, ut cor pungat, animum stimulet, et dolorem inurat, necesse est. Quare pertractabunt locum hunc diligenter

¹ Gen. IV. 13. — ² Matt. XXVII. 4. — ³ Ps. XIII. 3. et LII. 4. — ⁴ Eccle. VII. 21. — ⁵ Prov. XX. 9. — ⁶ I. Joann. I. 8. — ⁷ Jer. II. 35. — ⁸ Conc. Milev. II, c. 8.

Parochi, ut non solum facinorum, ac flagitiorum suorum meminerint fideles auditores, sed ut moleste, dolenterque meminerint : ut, cum angantur intimis sensibus, conferant se ad patrem Deum, a quo, ut inhærentes evellat scelerum aculeos, suppliciter petant. Nec vero solum erratorum turpitudinem studebunt subicere oculis fidelis populi, verum etiam indignitatem, ac sordes hominum, qui, cum nihil simus, nisi putida caro, nisi summa fœditas, incomprehensibilem illam Dei majestatem, et inexplicabilem præstantiam, incredibilem in modum audeamus offendere, præsertim a quo procreati, liberati, innumerabilibus, maximisque beneficiis aucti simus. Ut quid? Ut abalienati a patre Deo, qui summum bonum est, turpissima peccati mercede, diabolo nos addicamus in miserrimam servitutem; neque enim dici potest, quam crudeliter ille dominetur in eorum animis, qui, repulso suavi jugo Dei, ruptoque charitatis amabilissimo nodo, quo parenti Deo spiritus noster astringitur, ad hostem acerrimum desciverunt; qui eo nomine princeps, et rector mundi,¹ et princeps tenebrarum,² et rex super universos filios superbiam,³ dicitur in divinis litteris. In eos autem, qui dæmonis tyrannide opprimuntur, vere convenit illa vox Isaïæ : Domine Deus noster, possederunt nos domini absque te.⁴ Hæc si nos minus movent rupta fœdera charitatis, moveant certe calamitates, et æumnæ, in quas per peccatum incidimus; violatur enim sanctitas animæ, quam Christo desponsam esse scimus; profanum fit illud idem templum Domini, quod, qui contaminant, in eos dicit Apostolus : Si quis autem templum Dei violaverit, disperdet illum Deus.⁵ Innumera-bilia sunt mala, quæ peccatum invehit in hominem : quam pene infinitam pestem David his verbis expressit : Non est sanitas in carne mea, a facie iræ tuæ : non est pax ossibus meis, a facie peccatorum meorum.⁶ Nimirum norat hanc plagæ vim, cum nullam sui partem pestifero peccato intactam fateretur; pervaserat enim in ossa peccati virus, id est, rationem, et voluntatem, quæ maxime solidæ sunt animæ partes, infecerat; hanc late patentem pestem indicant sacræ litteræ, cum peccatores, claudos, surdos, mutos, cæcos, et

ratione turpitudinis peccati et calamitatum quas producit :

¹ Joann. XII. 31; XIV. 30; XVI. 11. — ² Eph. VI. 12. — ³ Job. XLI. 25. — ⁴ Is. XXVI. 13. — ⁵ I. Cor. III. 17. — ⁶ Ps. XXXVII. 4.

omnibus membris captos appellant. Sed præter dolorem, quem ex peccatorum quasi scelere sentiebat, magis etiam angebatur David ex ira Dei, quam in se propter peccatum commotam intelligebat. Bellum enim est sceleratis cum Deo, quorum sceleribus incredibiliter offenditur; inquit enim Apostolus: Ira et indignatio, tribulatio et angustia in omnem animam hominis operantis malum;¹ nam et si transierit actio peccati, tamen peccatum macula et reatu permanet, cui semper imminens ira Dei illud insequitur, tamquam umbra corpus. Cum igitur David his vulneraretur aculeis, ad petendam delictorum veniam excitabatur; cujus et exemplum doloris, et doctrinæ rationem ex quinquagesimo ejus Psalmo depromptam, proponunt Parochi fidelibus auditoribus, ut Prophetæ imitatione, et ad doloris sensum, id est, ad veram pœnitentiam, et ad veniæ spem erudiri possint. Quantam habeat utilitatem hæc docendi ratio, ut ex peccatis dolere discamus, illa Dei apud Hieremiam declarat oratio, qui cum Israël ad pœnitentiam hortaretur, admo-
nebat eum, ut perciperet sensum malorum, quæ peccatum consequuntur: Vide enim, inquit, quia malum et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum, et non esse timorem mei apud te, dicit Dominus exercituum². Qui carent necessario hoc recognitionis, ac doloris sensu, ii apud Prophetas, Isaiam,³ Ezechiëlem,⁴ et Zachariam,⁵ cor durum, lapideum, et adamantinum habere dicuntur; sunt enim instar lapidis, nullo dolore molliti, nullum vitæ, id est, salutaris recognitionis sensum habentes.

5.
*fiduciam
præbet
paterna
Dei libe-
ralitas.*

Sed ne peccatorum gravitate deterritus, se populus veniam impetrare posse desperet, ipsum ad spem vocare Parochi debent his rationibus: quod et Ecclesiæ Christus dominus potestatem dedit remittendi peccata, quemadmodum sacrosancti Symboli articulo declaratur, et hac petitione docuit, quanta esset Dei bonitas, ac liberalitas in genus humanum; nisi enim promptus esset, ac paratus Deus ad condonandum peccata pœnitentibus, nunquam nobis hanc precandi formulam præscripsisset: Dimitte nobis debita nostra. Quamobrem illud fixum in animis tenere debemus, fore, ut is

¹ Rom. II. 8. — ² Jer. II. 19. — ³ Is. LXVI. 12. — ⁴ Ez. XXXVI. 26. — ⁵ Zach. VII. 12.

paternam misericordiam nobis impertiat, qui ipsam his precibus jussit exposcere; nam omnino sub hac petitione est illa sententia subjecta, sic esse in nos affectum Deum, ut vere pœnitentibus libenter ignoscat. Est enim Deus is, in quem, abjecta obedientia, peccamus, cujus ordinem sapientiæ perturbamus, quem factis dictisque violamus. Verum idem est ille beneficentissimus parens, qui, cum possit omnia condonare, non modo se id velle declaravit, sed etiam impulit homines, ut a se veniam peterent, et, quibus verbis id facerent, docuit. Quare nemini dubium esse potest, quin, illo auctore, in nostra potestate sit, nobis Dei gratiam reconciliare. Et quoniam hæc testificatio propensæ ad ignoscendum divinæ voluntatis fidem auget, spem alit, charitatem inflamat, operæ pretium est, ornare hunc locum nonnullis divinis testimoniis, et hominum exemplis, quibus maximorum scelerum pœnitentibus Deus veniam concesserit: quam sententiam quoniam persecuti sumus, quantum res ferebat, in proœmio hujus precationis, et in ea Symboli parte, quæ est de remittendis peccatis, inde assument Parochi, quæ ad hunc locum instruendum pertinere videbuntur: reliqua haurient ex divinarum litterarum fontibus.

TUM vero eodem utantur instituto, quo in ceteris petitionibus utendum duximus; ut intelligant fideles, quid hîc, Debita, significant: ne forte decepti ambiguo, aliud ab eo, quam quod petendum sit, postulent.

Primum autem scire oportet, minime petere nos, nobis ut remittatur amor ex toto corde, ex tota anima, et ex tota mente nostra, quem omnino Deo debemus, et cujus debiti solutio est ad salutem necessaria. Neque vero quia debiti nomine, etiam obedientia, cultus, veneratio, et cetera hujus generis officia continentur, postulamus, ut non amplius ea debeamus, sed precamur, ut liberet a peccatis; sic enim S. Lucas est interpretatus,¹ qui peccata pro debitis posuit, ob eam causam, quod illis commitendis rei efficimur Deo, et debitis pœnis expositi, quas vel satisfaciendo, vel patiendo pendimus. Hujus generis debitum fuit, quod Christus dominus locutus est ore Prophetæ: Quæ non rapui, tunc exsol-

6.
*Nomine
DEBITO-
RUM in-
telligun-
tur pecca-
ta:*

¹ Luc. XI, 4.

vebam.¹ Qua Dei verbi sententia licet intelligere, non solum nos debitores esse, sed etiam non esse solvendo, cum peccator per se satisfacere nullo modo possit. Quare confugiendum nobis est ad Dei misericordiam : cui quia par justitia respondet, cujus est retinentissimus Deus, utendum erit deprecatione, et patrocínio passionis Domini nostri Jesu Christi; sine qua nemo unquam veniam delictorum impetravit; a qua omnis et satisfaciendi vis, et ratio tanquam ex fonte profluxit; nam pretium illud in cruce a Christo domino persolutum, et nobiscum per sacramenta, re, vel studio, ac desiderio adhibita, communicatum, tanti est, ut nobis impetret, et conficiat, quod hac petitione postulamus, ut peccata nostra remittantur. Quo loco non id modo pro levibus erratis, et facillimis ad impetrandam veniam, sed pro gravibus, et mortiferis peccatis deprecamur; quæ precatio in scelerum gravitate pondus non habebit, nisi id a pœnitentiæ sacramento, re, vel certe desiderio suscepto, ut jam dictum est, assumpserit.

7. Dicimus autem, Debita nostra, longe aliter, atque Panem nostrum, antea diximus; noster enim ille est panis, quia nobis Dei munere tribuitur : at peccata nostra sunt, quia illorum culpa residet in nobis; nam nostra voluntate suscipiuntur; quæ peccati vim non haberent, nisi essent voluntaria. Nos igitur, eam culpam sustinentes, et confitentes, ad expiandum peccata necessariam Dei clementiam imploramus. In quo non utimur excusatione cujusquam, nec causam in quemquam transferimus, ut primi homines Adam, et Eva fecerunt;² ipsi nos indicamus, illam, si sapiamus, Prophetæ precationem adhibentes : Non declines cor meum in verba malitiæ, ad excusandas excusationes in peccatis.³

8. Nec vero dicimus, dimitte Mihi, sed Nobis; quod fraterna necessitudo, et charitas, quæ inter omnes homines intercedit, a nobis singulis postulat, ut de communi proximorum salute solliciti, cum pro nobis preces facimus, pro illis etiam deprecemur. Hunc orandi morem, a Christo domino traditum, deinceps ab Ecclesia Dei acceptum, perpetuoque servatum, ipsi et maxime tenuerunt Apostoli, et, ut ceteri adhiberent,

¹ Psal. LXVIII. 5. — ² Gen. III. 12. — ³ Ps. CXL. 4.

auctores fuerunt. Hujus autem flagrantis studii, et cupiditatis in deprecando pro salute proximorum, habemus in utroque testamento sanctorum Moysis, et Pauli præclarum exemplum : quorum alter sic Deum precabatur : Aut dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo¹ : alter in hunc modum : Optabam ego ipse anathema esse a Christo pro fratribus meis.²

SICUT ET NOS DIMITTIMUS DEBITORIBUS NOSTRIS. Illud, Sicut, dupliciter intelligi potest : nam et similitudinis vim habet, cum videlicet a Deo petimus, ut, quemadmodum nos injurias, et contumelias remittimus iis, a quibus læsi sumus, sic ipse nobis peccata condonet. Est præterea conditionis nota : in quam sententiam Christus dominus eam formulam interpretatur; si enim dimiseritis, inquit, hominibus peccata eorum : dimittet et vobis Pater vester cælestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus : nec Pater vester dimittet vobis peccata vestra.³

Verum habet uterque sensus eandem ignoscendi necessitatem : ut, si volumus Deum nobis veniam concedere delictorum, parcamus ipsi necesse sit illis, a quibus injuriam accepimus; sic enim Deus oblivionem injuriarum, mutuamque studium, et amorem requirit a nobis, ut eorum, qui in gratiam non sunt reconciliati, dona, ac sacrificia rejiciat, et aspernetur. Est etiam naturæ lege sancitum, ut tales nos aliis præbeamus, quales eos in nos esse cupimus : vere ut impudentissimus ille sit, qui postulet a Deo, ut sui sceleris pœnam remittat cum ipse in proximum animum retineat armatum. Quare parati, et prompti ad ignoscendum esse debent ii, quibus impositæ sunt injuriæ : cum et urgeantur hac precandi formula, et apud sanctum Lucam id jubeat Deus : Si peccaverit in te frater tuus, increpa illum : et si pœnitentiam egerit, dimitte illi. Et si septies in die peccaverit in te, et septies in die conversus fuerit ad te, dicens : Pœnitet me : dimitte illi⁴; et in evangelio sancti Matthæi sit : Diligite inimicos vestros;⁵ et Apostolus, et ante eum Salomon scripserit : Si esurierit inimicus tuus,

9. *Particula Sicut vim habet similitudinis et conditionis*

et necessitatem ignoscendi denotat.

¹ Ex. XXXII. 31. — ² Rom. IX. 3. — ³ Matt. VI. 14. — ⁴ Luc. XVII. 3. — ⁵ Matth. V. 44.

ciba illum : si sitit, potum da illi;¹ et sit apud sanctum Marcum evangelistam : Cum stabitis ad orandum, dimittite si quid habetis adversus aliquem : ut et Pater vester, qui in cælis est, dimittat vobis peccata vestra.²

10. Sed quoniam depravatæ naturæ vitio nihil ægrius fit ab homine, quam ut inferenti condonet injurias, omnem conferant Parochi animi, et ingenii vim ad commutandos, et flectendos animos fidelium ad hanc lenitatem, et misericordiam, Christiano homini necessariam. Commorentur in tractatione divinorum oraculorum, in quibus audire licet imperantem Deum, inimicis ignoscendum. Prædicent id, quod verissimum est, magno esse argumento hominibus, eos esse Dei filios, si facile remittant injurias, et inimicos diligant ex animo. Elucet enim in eo, quod inimicos diligimus, similitudo quædam cum parente Deo, qui sibi inimicissimum, et infestissimum genus hominum, filii sui morte ab æterno exitio redemptum, reconciliavit. Sit autem hujus cohortationis, et præcepti clausula illud imperium Christi domini, quod recusare non possumus sine summo dedecore, et perniciæ : Orate pro persequentibus et calumniantibus vos : ut sitis filii Patris vestri, qui in cælis est.³

11. Verum hoc loco non vulgaris Pastorum prudentia requiritur, ne quis, cognita hujus difficultate, ac necessitate præcepti, salutem desperet. Sunt enim, qui, cum se debere intelligant contere injurias oblivione voluntaria, et eos diligere, qui læserunt, id cupiunt, et pro viribus faciunt, sed universam memoriam injuriarum sibi exhauriri non posse sentiunt; nam resident in animo quædam reliquiæ simultatis; quamobrem magnis agitantur conscientia fluctibus, verentes ne parum simpliciter, et candide positis inimicitis, Dei jussu non obediant. Hic igitur Pastores contraria studia carnis, et spiritus explicabunt, quod illius sensus sit ad vindicationem proclivis, hujus ratio propensa ad ignoscendum, hinc inter ipsos perpetuam turbam, ac rixam existere : quare saluti minime diffidendum esse demonstrabunt, reclamantibus, et adversantibus rationi, corruptæ naturæ appetitionibus, modo spiritus perstet in officio, et voluntate remittendi injurias, proximumque diligendi.

¹ Rom. XII. 20; Prov. XXV. 21. — ² Marc. XI. 25. — ³ Matth. V, 44.

Quod autem aliqui fortasse fuerint, qui, cum nondum animum inducere possint, ut injurias obliti ament inimicos, propterea deterriti ea, quam diximus, conditione hujus petitionis, Dominica precatione non utantur : duas has rationes afferent Parochi, quibus exitiosum hunc errorem illis eripiant. Nam quivis unus e fidelium numero preces has facit, totius Ecclesiæ nomine, in qua pios esse aliquot necesse est, qui debitoribus ea, quæ hic commemorantur, debita remiserunt. Accedit eo, quod id a Deo petentes, una etiam petimus, quidquid ad illud impetrandum in eam petitionem a nobis necessario conferendum est; petimus enim et veniam peccatorum, et donum veræ poenitentia: petimus facultatem intimi doloris : postulamus, ut a peccatis abhorre, et illa sacerdoti vere, ac pie confiteri possimus. Itaque cum necesse etiam nobis sit parcere iis, qui damnum, aut malum aliquod dederint, cum, ut nobis Deus ignoscat, precamur, simul oramus, ut facultatem largiatur reconciliandi nos illis, quos odimus. Quare deterrendi sunt ab ea opinione, qui inani et pravo illo timore commoventur, ne sibi Deum reddant offensiosem hac precatione, contraque etiam cohortandi ad frequentem precationis usum, quo a parente Deo postulent, ut sibi det eam mentem, ut iis, qui læserint, ignoscant, et inimicos diligant.

SED, ut precatio omnino fructuosa sit, primum hæc in ea est cura, meditatioque adhibenda, nos Deo supplices esse, et ab eo veniam petere, quæ non datur, nisi poenitenti : itaque nos ea charitate, et pietate præditos esse oportere, quæ poenitentibus conveniat; convenire autem maxime iis, subjecta quasi oculis propria flagitia, atque facinora lacrymis expiare. Cum hac cogitatione conjungenda est cautio in posterum earum rerum, in quibus fuit aliqua occasio peccandi, quæque nobis ansam dare possint ad offendendum parentem Deum. In his curis versabatur David, cum diceret : Et peccatum meum contra me est semper;¹ et alio loco : Lavabo per singulas noctes lectum meum : lacrymis meis stratum meum rigabo.² Proponat sibi præterea unusquisque ardentissimum orandi studium eorum, qui a Deo precibus impetraverunt

¹ Ps. L, 5. — ² Ps. VI, 7.

12. tum quoad eos qui ad condonandum nondum adduci possunt.

13. Ut precatio sit fructuosa, requiruntur in peccatore contritio de peccatis et propositum non amplius peccandi;

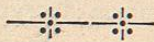
veniam delictorum, ut publicani illius, qui longe consistens præ pudore, ac dolore, et oculis humi defixis, tantum pulsabat pectus, eam habens orationem : Deus propitius esto mihi peccatori;¹ tum illius peccatricis mulieris, quæ Christo domino, retro stans, rigatos a se ejus pedes, capillis etiam abstersos osculabatur;² Petri denique Principis Apostolorum, qui egressus foras, flevit amare.³

adhibenda remedia ad-versus peccatum,

usus sacramentorum,

oblivio injuriarum.

Deinde cogitandum est, quo infirmiores sunt homines, et ad morbos animi, quæ sunt peccata, propensiores, eo pluribus, et frequentioribus medicamentis indigere; sunt autem ægrotæ animæ remedia, pœnitentia, et Eucharistia : hæc igitur sæpissime adhibeat fidelis populus. Deinde eleemosyna, quemadmodum tradunt divinæ litteræ, medicina est accommodata sanandis animæ vulneribus : quare, qui pie hac prece uti cupiunt, pro viribus benigne faciant egentibus : quantam enim vim habeat ad delendas scelerum maculas, testis est in Tobia angelus Domini sanctus Raphaël, cujus est illa vox : Eleemosyna a morte liberat, et ipsa est, quæ purgat peccata, et facit invenire misericordiam et vitam æternam;⁴ testis est Daniel, qui Nabuchodonosor regem sic admonebat : Peccata tua eleemosynis redime, et iniquitates tuas misericordiis pauperum.⁵ Optima autem largitio, et impertiendæ misericordiæ ratio, est oblivio injuriarum, et bona voluntas erga eos, qui rem, vel existimationem, vel corpus tuum, tuorumve violarint. Quicumque igitur cupit in se esse maxime misericordem Deum, is ipsi Deo suas donet inimicitias, remittatque omnem offensionem, et pro hostibus libentissime deprecetur, omnem captans occasionem de illis ipsis bene promerendi. Sed quoniam hoc argumentum explicatum est, cum homicidii locum tractavimus, eo remittimus Parochos. Qui tamen hanc petitionem hoc fine concludant, nihil injustius esse, aut fingi posse, quam eum, qui cum hominibus durus sit, ut nemini se det ad lenitatem, idem postulet, ut in se sit mitis, et benignus Deus.

¹ Luc. XVIII, 13. — ² Luc. VII, 38. — ³ Matth. XXVI, 75. — ⁴ Tob. XII, 9. — ⁵ Dan. IV, 24.

Sexta petitio.

Et ne nos inducas in tentationem.

NON dubium est, quin filii Dei post impetratam delictorum veniam, cum incensi studio adhibendi Deo cultum, et venerationem, cæleste regnum exoptant, et omnia divino numini tribuentes pietatis officia, toti pendent a paterna ejus voluntate, ac providentia, tum eo magis humani generis hostis omnes adversus illos artes excogitet, omnes machinas parat, quibus oppugnentur sic, ut verendum sit, ne labefactata, et mutata sententia, rursus in vitia delabantur, longèque deteriores evadant, quam antea fuerint. De quibus illud Principis apostolorum jure dici possit : Melius erat illis non cognoscere viam justitiæ, quam post agnitionem, retrorsum converti ab eo, quod illis traditum est, sancto mandato.¹

Quare nobis a Christo domino datum est hujus petitionis præceptum, ut quotidie nos Deo commendemus, ejusque patriam curam, et præsidium imploremus, minime dubitantes fore, ut, si deseramur divino patrocinio, vaferrimi hostis laqueis irretiti teneamur. Neque vero solum in hac orandi regula jussit a Deo petere, ne patiatur nos induci in tentationem, sed in illa etiam oratione, quam ad sacros apostolos habuit sub ipsum mortis tempus, cum quidem ipsos mundos esse dixisset,² eos hujus officii his verbis admonuit : Orate, ut non intretis in tentationem.³ Quæ iterum a Christo domino adhibita admonitio magnum diligentiae onus imponit Parochis excitandi fidelem populum ad frequentem hujus usum precationis, ut, cum tanta hominibus ab hoste diabolo in singulas horas pericula hujus generis intenduntur, a Deo, qui solus illa propulsare potest, petant illud assidue : Ne nos inducas in tentationem.

Intelliget autem fidelis populus, quantopere egeat divini hujus adjumenti, si suæ imbecillitatis, inscitiaeque meminerit; si recordabitur illam Christi domini sententiam : Spiritus quidem promptus est, caro autem infirma;⁴ si ei venerit in mentem, quam graves sint, et exitiales hominum casus,

¹ 2. Pet. II, 21. — ² Joan. XIII, 10. — ³ Matth. XXVI, 41. — ⁴ Matth. XXVI, 41.

1.
Quantum periculum ne post perceptam peccatorum remissionem iterum relabamur :

2.
quomodo Christus oratione nos adversus hoc periculum munire voluerit.

3.
Necessitas adjumenti propter hominis imbecillitatem,